Wymagania edukacyjne

Etyka

klasa IV szkoły podstawowej

Opracowane na podstawie programu nauczania etyki *„Sprawcy dobra”* autorstwa A. Janiszewskiej, zgodnego z Rozporządzeniem Ministra Edukacji z dnia 11 marca 2026 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością.

Myśl przewodnia: *Nie wystarczy wiedzieć, co jest dobre – trzeba być sprawcą dobra*

	Oceny				
	Dopuszczający	Dostateczny	Dobry	Bardzo dobry	Celujący
	Wymagania edukacyjne				
Cykl I Ja – sprawca	Wskazuje proste przykłady zachowań będących i niebędących wyrazem dobra, szacunku i troski wobec siebie; nazywa podstawowe wartości, w szczególności dobro, szacunek, godność i odpowiedzialność; rozpoznaje podstawowe emocje i uczucia pojawiające się w sytuacjach moralnych; wskazuje wybrane własne mocne i słabe strony; rozpoznaje proste przykłady zachowań będących i niebędących wyrazem odpowiedzialności za siebie.	Wyjaśnia znaczenie godności, szacunku i odpowiedzialności za siebie; opisuje zachowania będące i niebędące wyrazem szacunku i troski wobec siebie; wyjaśnia znaczenie autonomii i sprawczości w prostych sytuacjach; opisuje własne mocne i słabe strony oraz wskazuje ich znaczenie dla własnego rozwoju; wyjaśnia na prostych przykładach znaczenie wybranej cnoty lub wady moralnej.	Stosuje poznane pojęcia i zasady etyczne do rozstrzygania prostych sytuacji dotyczących własnego zachowania; wykorzystuje wiedzę o własnych mocnych stronach do planowania prostych działań na rzecz własnego rozwoju; stosuje zasady odpowiedzialności za siebie w analizowanych sytuacjach; wykorzystuje pojęcia godności, szacunku, autonomii i sprawczości do opisu własnych decyzji; posługuje się poznanymi zasadami podczas rozważania zachowania bohatera w wybranym tekście kultury.	Analizuje zachowanie bohatera w prostej sytuacji moralnej, uwzględniając jego motywację i skutki działania oraz uzasadnia swoją ocenę; analizuje zależność między wartościami, emocjami, odpowiedzialnością i podejmowanymi decyzjami; interpretuje znaczenie autonomii i sprawczości w konkretnych sytuacjach; analizuje własne mocne i słabe strony w kontekście rozwoju osobistego i moralnego; uzasadnia ocenę postawy bohatera,	Ocenia prosty dylemat moralny z uwzględnieniem perspektywy różnych osób oraz projektuje możliwe rozwiązania; ocenia własne decyzje w sytuacji moralnej, uwzględniając godność, odpowiedzialność, autonomię i sprawczość; projektuje działania służące własnemu rozwojowi, uzasadniając ich wybór; ocenia postawy i decyzje postaci w wybranym tekście kultury oraz tworzy własną propozycję rozwiązania przedstawionego problemu moralnego.

				odwołując się do poznanych wartości i zasad moralnych.	
Cykl II My – sprawcy	Wskazuje podstawowe zasady kulturalnej rozmowy; rozpoznaje wypowiedzi wyrażające szacunek i brak szacunku wobec innych; wskazuje podstawowe zasady zachowania w grupie; nazywa podstawowe wspólnoty, np. rodzinę, klasę i szkołę; rozpoznaje podstawowe przykłady postaw prowspólnotowych i antywspólnotowych.	Wyjaśnia, dlaczego szacunek jest podstawą relacji z drugim człowiekiem; opisuje znaczenie dialogu i kompromisu w relacjach; wyjaśnia znaczenie wolności i tolerancji oraz wskazuje ich podstawowe granice; opisuje sytuacje wymagające pomocy, współpracy, poszanowania innych osób; wyjaśnia, co oznacza, że człowiek jest istotą społeczną, oraz opisuje podstawowe wspólnoty.	Stosuje zasady kulturalnej rozmowy i aktywnego, życzliwego słuchania; wykorzystuje poznane sposoby wyrażania własnego zdania i uczestniczy w rozmowie na podany temat; stosuje zasady efektywnej współpracy w zespole; wykorzystuje poznane sposoby rozwiązywania prostych sytuacji konfliktowych; stosuje poznane zasady porozumienia bez przemocy w prostych sytuacjach; odnosi zachowania do postaw prowspólnotowych i antywspólnotowych.	Analizuje przebieg rozmowy lub dyskusji oraz uzasadnia własne stanowisko; interpretuje znaczenie szacunku, słuchania, odpowiedzialności za słowo; analizuje prosty konflikt rówieśniczy z perspektywy obu stron; uzasadnia, jakie czynniki mogą sprzyjać budowaniu dobrych relacji i przeciwdziałać zachowaniom krzywdzącym; analizuje znaczenie współpracy, odpowiedzialności za wspólnotę; uzasadnia moralne skutki stosowania kar i nagród w prostych sytuacjach wychowawczych.	Prowadzi merytoryczny dialog dotyczący problemu etycznego, ocenia przedstawione stanowiska i formułuje wnioski prowadzące do porozumienia; ocenia przedstawione sposoby rozwiązania konfliktu oraz projektuje własne rozwiązanie, uwzględniające potrzeby, godność i odpowiedzialność obu stron; projektuje zasady współpracy sprzyjające budowaniu dobrej wspólnoty klasowej; ocenia wybrane konsekwencje stosowania kar i nagród oraz formułuje własne, uzasadnione stanowisko.
Cykl III Sprawcy prawdy	Wskazuje przykłady własnych zainteresowań, talentów lub predyspozycji; rozpoznaje proste przykłady informacji wiarygodnych i niewiarygodnych; wskazuje sytuacje, w których błąd może wystąpić podczas uczenia się; rozpoznaje zachowania w świecie cyfrowym, które mogą być oceniane	Wyjaśnia, czym jest wiarygodność informacji; opisuje sytuacje, w których błąd może mieć pozytywną rolę w procesie zdobywania wiedzy; wyjaśnia, dlaczego zachowania w świecie cyfrowym mogą podlegać ocenie moralnej; opisuje przykłady negatywnego wpływu korzystania	Stosuje proste kryteria oceny wiarygodności informacji; wykorzystuje zasadę ograniczonego zaufania podczas korzystania z treści internetowych; porównuje informacje pochodzące z różnych źródeł; stosuje poznane zasady odpowiedzialnego korzystania z technologii cyfrowych; wykorzystuje wiedzę	Analizuje wybrane informacje lub treści cyfrowe pod kątem ich wiarygodności; interpretuje możliwy wpływ wybranych treści cyfrowych na odbiorcę; uzasadnia, dlaczego określone zachowania w świecie cyfrowym podlegają ocenie moralnej; analizuje	Ocenia wiarygodność wybranej informacji lub treści cyfrowej oraz uzasadnia swoje stanowisko; projektuje prosty sposób sprawdzenia wiarygodności informacji; ocenia wybrane zachowanie w świecie cyfrowym z perspektywy jego konsekwencji dla siebie i innych; projektuje zasady odpowiedzialnego korzystania

	moralnie; wskazuje przykłady korzystania z technologii cyfrowych, które mogą negatywnie wpływać na dobrostan.	z technologii cyfrowych na dobrostan psychiczny; wyjaśnia znaczenie zasady ograniczonego zaufania wobec treści dostępnych w Internecie.	o własnych zainteresowaniach, talentach i predyspozycjach do planowania prostych działań związanych z uczeniem się.	możliwe konsekwencje nadmiernego lub nieodpowiedzialnego korzystania z technologii cyfrowych dla dobrostanu; uzasadnia dokonaną ocenę wiarygodności informacji, odwołując się do poznanych kryteriów.	z treści internetowych w konkretnej sytuacji; tworzy własną propozycję rozwiązania problemu związanego z odpowiedzialnym korzystaniem z technologii cyfrowych.
Cykl IV Sprawcy dobra wspólnego	Wskazuje proste zasady dbania o najbliższe otoczenie, przyrodę i zwierzęta; rozpoznaje przykłady zachowań sprzyjających ochronie przyrody; wskazuje przykłady marnowania zasobów naturalnych i żywności; nazywa podstawowe wartości związane z troską o przyrodę, w szczególności odpowiedzialność.	Wyjaśnia, dlaczego należy dbać o przyrodę i brać odpowiedzialność za własne działania; opisuje przykłady działań służących ograniczaniu marnowania zasobów naturalnych i żywności; wyjaśnia znaczenie odpowiedzialności człowieka za skutki jego ingerencji w przyrodę; opisuje wybrane problemy związane z dobrostanem zwierząt.	Stosuje zasady troski o najbliższe otoczenie i przyrodę w codziennych sytuacjach; wykorzystuje swoje możliwości do podejmowania działań na rzecz klasy, szkoły lub najbliższego środowiska; stosuje poznane sposoby ograniczania marnowania zasobów i żywności; wykorzystuje poznane wartości i zasady moralne do oceny prostych sytuacji dotyczących relacji człowieka z przyrodą.	Analizuje konsekwencje nieodpowiedzialnej ingerencji człowieka w przyrodę; uzasadnia znaczenie odpowiedzialności za środowisko i dobro wspólne; analizuje moralne skutki wybranych sposobów wykorzystywania zwierząt i zasobów przyrody; interpretuje przedstawione sytuacje, uwzględniając interes człowieka, dobrostan zwierząt i dobro przyrody; uzasadnia własne stanowisko dotyczące sposobów ograniczania marnowania zasobów i żywności.	Ocenia moralne skutki wybranego sposobu ingerencji człowieka w przyrodę, uwzględniając konsekwencje dla ludzi, zwierząt i środowiska; ocenia znaczenie troski o dobro wspólne i odpowiedzialności za przyrodę; projektuje działanie na rzecz klasy, szkoły, najbliższego otoczenia lub przyrody oraz uzasadnia swój wybór; opracowuje własną propozycję ograniczenia marnowania zasobów lub żywności i uzasadnia jej znaczenie; formułuje własne, uzasadnione stanowisko wobec wybranego problemu etycznego dotyczącego relacji człowieka z przyrodą.

Osiągnięcia edukacyjne ucznia sprawdzane są w szczególności poprzez:

1. odpowiedzi ustne;
2. zadania i ćwiczenia wykonywane podczas zajęć;
3. projekty indywidualne i zespołowe;

4. prezentacje, wystąpienia;
5. aktywność podczas zajęć;
6. prace plastyczne, informatyczne;
7. pracę indywidualną i zespołową.

Portfolio ucznia stanowi formę gromadzenia i dokumentowania jego pracy, refleksji, wykonanych zadań oraz osiągnięć edukacyjnych.